

LIEVEN DE KEY PENNING 2026

De vakjury voor de Lieven de Key Penning 2026 – de Haarlems stadsprijs voor architectuur, stedenbouw en monumenten – is aan de slag. Het thema dit jaar is '**Architectuur**'. De jury beoordeelt projecten die de afgelopen drie jaar zijn gerealiseerd. De jury bestaat deze keer uit **Maarten Wiedemeijer**, wethouder (voorzitter), **Martin van Bleek** (voorzitter Historische Vereniging Haarlem), **Hanneke Kijne** (stadsarchitect), **Gabriël Verheggen** (directeur ABC), **Barbara Sluimers** (conceptontwikkelaar Ymere) en **Nataly Wierenga** (Brique architecten). Architectuurhistoricus **Wim de Wagt** is adviseur van de jury. **Hans van der Straaten** en **Henk Geist** (ABC vrijwilligers) zijn jurysecretaris. De jury heeft uit een groslijst van ruim dertig projecten, tien genomineerden gekozen.

Over deze tien is aanvullende informatie gevraagd voor een verdere beoordeling door de jury én voor een beoordeling door het publiek. Want ook het publiek krijgt dit jaar weer de gelegenheid zijn of haar voorkeur aan te geven door te stemmen. Dat kan via de website Spraakmakendhaarlem.nl of met een stembiljet dat je hier in het ABC kunt invullen.

De prijsuitreiking Lieven de Key Penning 2026 met de bekendmaking van zowel de jury- als de publieksprijs vindt plaats op dinsdagavond 24 november in de aula van het Stedelijk Gymnasium Haarlem. En zoals ieder jaar wordt de prijsuitreiking opgeluisterd met de Lieven de Key Lezing. Deze keer spreekt architectuurcriticus en -publicist Ids Haagsma deze uit. Haagsma is dé Lieven de Key-kenner bij uitstek. Van Haagsma verscheen onlangs, na een grondige studie, een lijvig boekwerk over Lieven de Key (plm. 1557/1560–1627), de eerste stadsarchitect van Haarlem.

Wil je bij de prijsuitreiking Lieven de Key Penning 2026 aanwezig zijn?
Meld je dan aan op www.spraakmakendhaarlem.nl

SPRAAK
MAKEND
HRLEM

Intercel Energy Hub

een zichtbare maakruimte voor energiepioniers

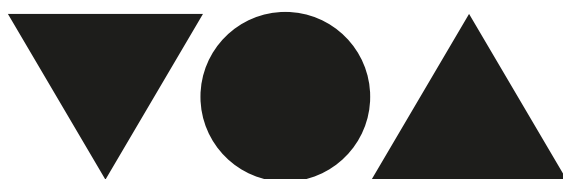
Jarenlang werd gediscussieerd over woningbouw in de Waarderpolder. De Haarlem Energy Hub laat zien dat investeren in de kwaliteit van het werkgebied minstens zo waardevol is.

Aan de Oudeweg heeft de maakindustrie waar Haarlem trots op mag zijn een nieuw gezicht. Geen gesloten doos, maar een open, zwierige gevel die daglicht binnenbrengt, terwijl oververhitting en direct zonlicht worden voorkomen door de luifels die het gebouw zijn karakter geven.

Met een terugliggende rooilijn blijft het MAAK terrein met zijn geschiedenis en kleinere schaal zichtbaar. De groene ruimte rondom het gebouw en het 'bruine' dak vormen een ecologische stepping stone voor vogels, insecten en zoogdieren.

Het gebouw kent een duidelijke tweedeling: aan de stadszijde bevinden zich kantoren, R&D en assemblage achter een dynamische bamboegevel; aan de achterzijde het logistieke deel, opgebouwd uit demontabele industriële componenten. Deze flexibele opzet speelt in op de snel veranderende markt waarin Intercel opereert. Robuust waar nodig, losmaakbaar waar mogelijk. Zo is een toekomstbestendige werkplek ontstaan die laat zien dat werken, maken en vergroenen hand in hand kunnen gaan.

Architect: VOA - Van Ommeren Associates
Opdrachtgever: Intercel Energie B.V.
Foto: Aiste Rakauskaite
Realisatie: 2025

pleinwoningen met margestrook en trap naar collectieve binnentuin

masterplan slachthuissterrein

gebouwentree en toegang tot collectieve binnentuin

kopgevels met "klimplant metselwerkornamentiek"

overgang plein - collectieve binnentuin

nieuw stadsplein met waterspeelplein

woningen met margestrook aan waterspeelplein

collectieve binnentuin

Slachthuisdistrict Haarlem

een levendige buurt rond monumentaal slachthuis

Hoe bouw je eigentijds naast een monument en geef je tegelijkertijd antwoord op de uitdagingen van deze tijd?

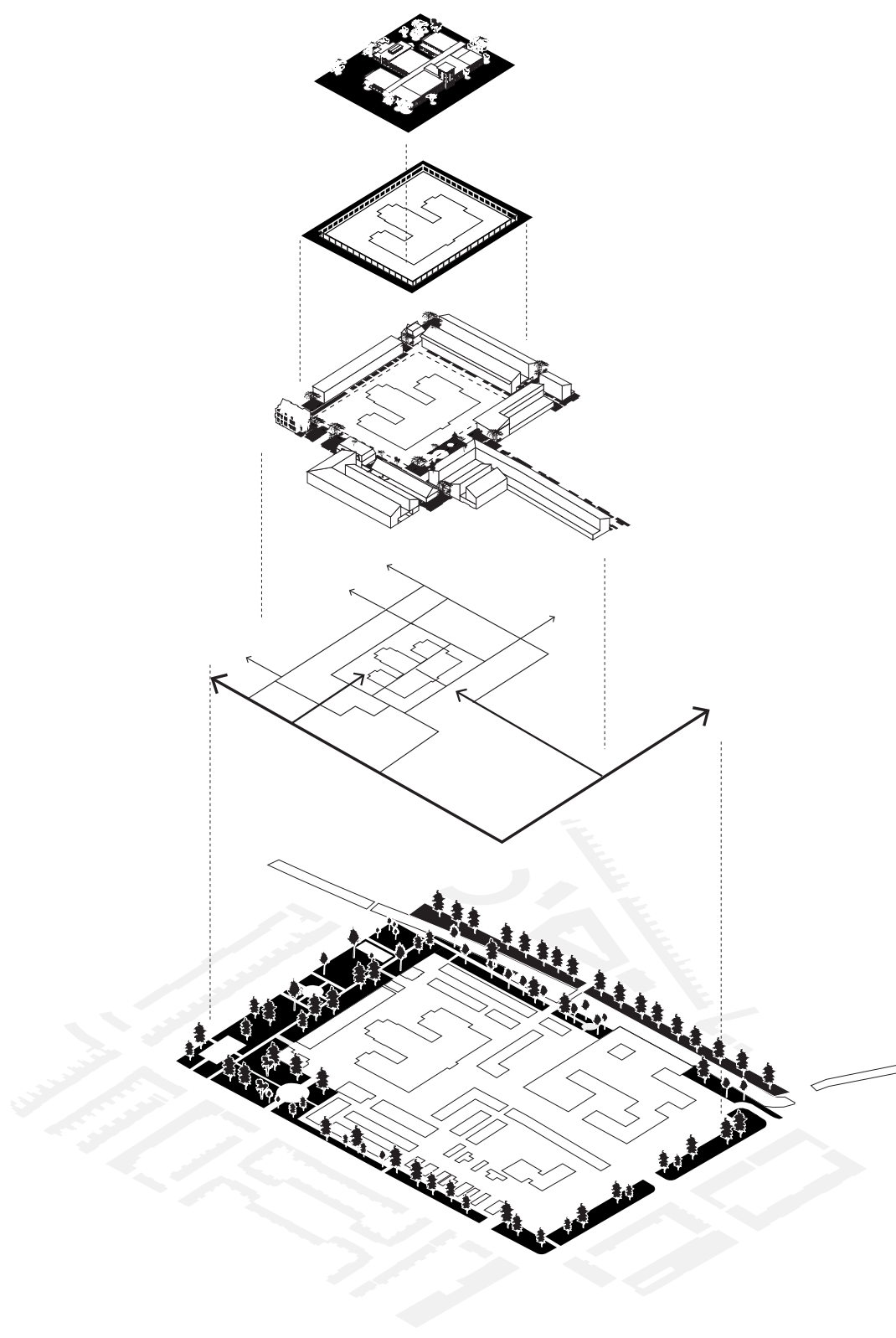
Het Slachthuisdistrict bestaat uit zes nieuwe woongebouwen met 162 woningen, zorgvuldig ingepast rond het monumentale slachthuis. Een gelaagd plan verbindt de schaal van het masterplan tot aan de huisnummersteen: een puzzel van woningtypen, groene margestroken, collectieve ruimtes en openbare plekken, met auto's zorgvuldig uit het zicht.

Natuurinclusiviteit en klimaatadaptatie zijn integraal onderdeel van de architectuur. Baksteenarchitectuur zorgt voor een specifieke rijkheid in de gevels, met reliëf, ornament en geïntegreerde nestvoorzieningen.

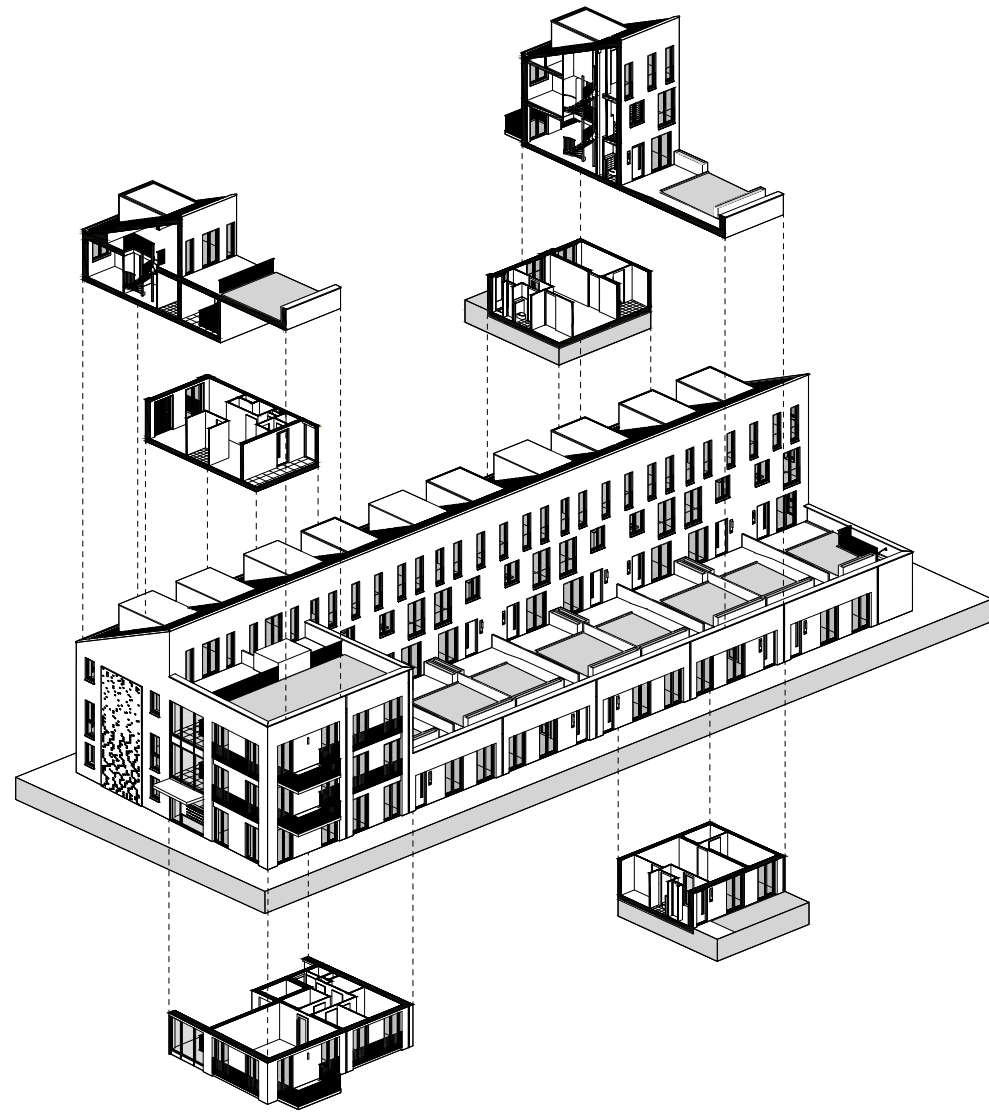
De architectuur sluit aan bij het karakter van de omliggende volksbuurt: laagdrempelig, sociaal en herkenbaar. Dat dit werkt, blijkt uit de bewoners die de margestroken daadwerkelijk gebruiken zoals bedoeld.

Van een simpele 'goedemorgen' op straat tot het grotere geheel: alle lagen van het plan versterken het buurtgevoel. We zijn trots op het samenleven dat hier rond de nieuwe publieke ruimte is ontstaan.

Architect: VOA - Van Ommeren Associates
Opdrachtgever: Ontwikkelcombinatie BPD - De Nijs
Foto: Eva Bloem
Realisatie: 2025

Een gelaagd plan
Masterplan slachthuishof is een gelaagd plan waarin geschiedenis, private- en publieke functies verweven zijn tot één geheel. Thema's als klimaatadaptiviteit, natuurinclusiviteit en duurzaamheid zijn integraal in het plan opgenomen. In het ontwerp is veel aandacht besteed aan de ruimtelijke overgangen tussen de verschillende publieke- en private domeinen. Voorbeelden hiervan zijn de 400m lange pergola, de margestrook en de gemetselde trap/tribune van het publieke plein naar de collectieve binnentuin.

Een inclusievere buurt
Wat de woongebouwen van slachthuisdistrict uniek maakt is de diversiteit aan woningtypes. Binnen de door de gemeente beoogde pasvorm van 120 rijwoningen zijn 162 "niet-rijwoningen" gemaakt. Het resultaat is een rijkere mix, passend bij een binnenstedelijk milieu, waardoor het plan een inclusiever karakter heeft.

SPRAAKMAKENDHAARLEM.NL

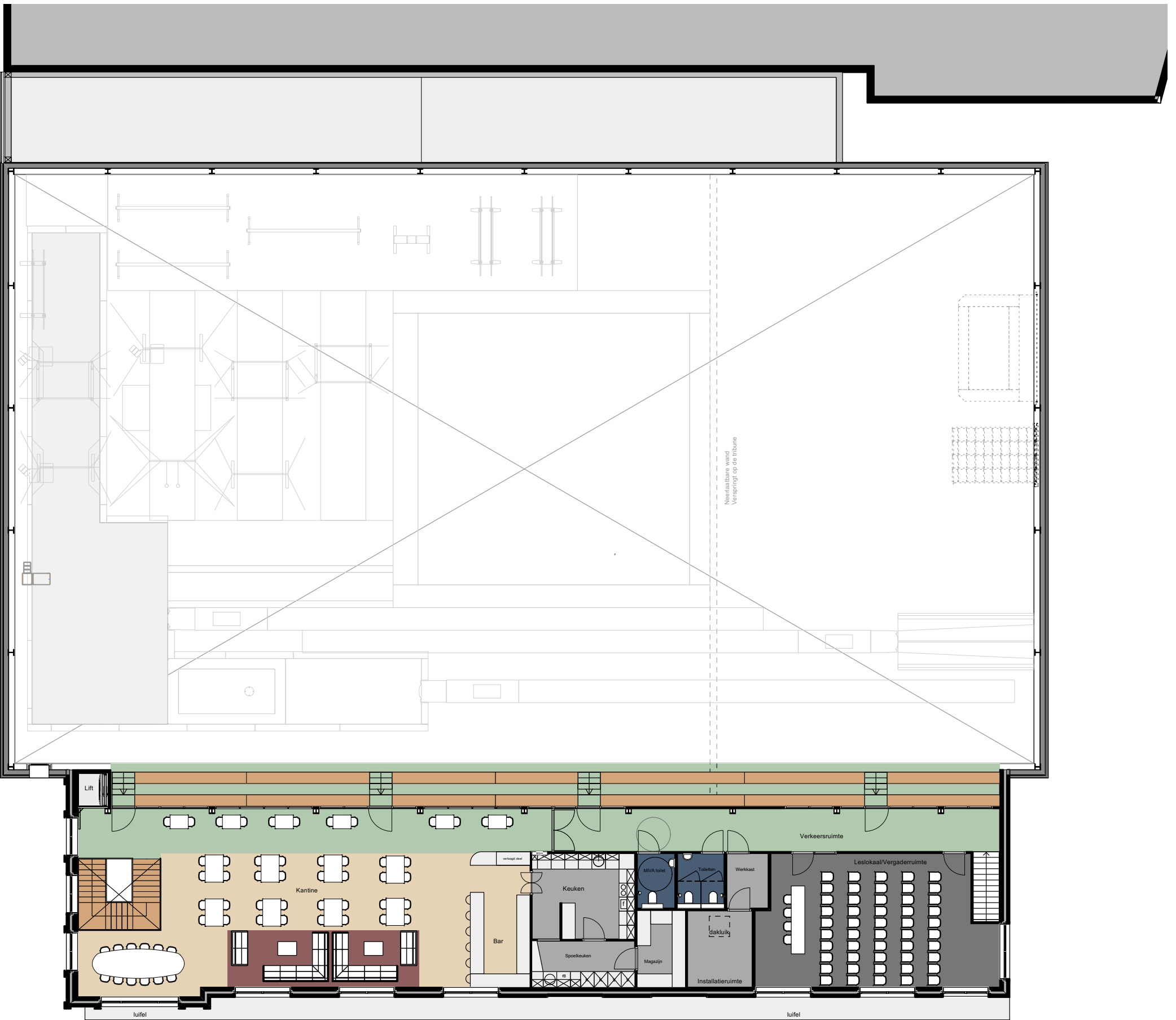
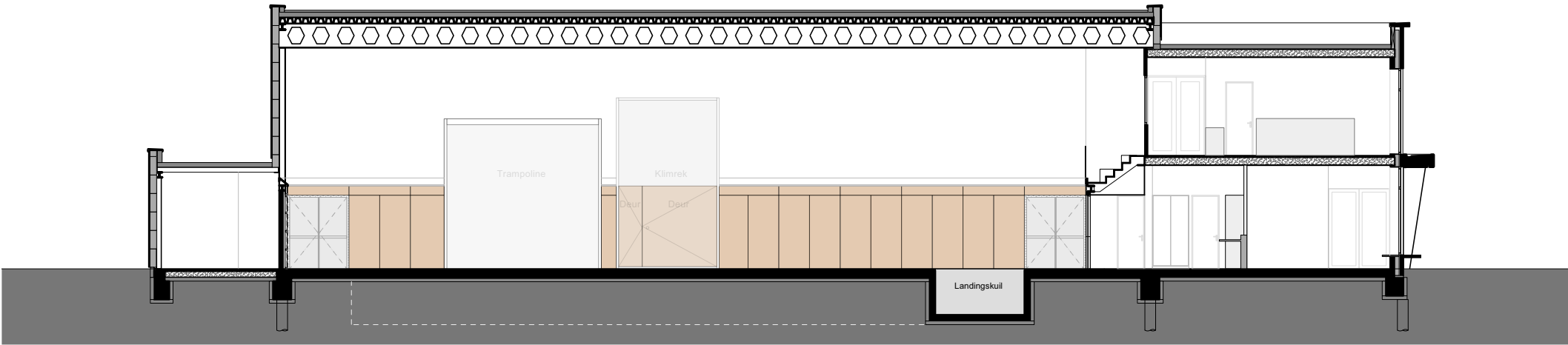
Van Ommeren
Associates

TURNHUIS HAARLEM

AG architecten ontwierp een nieuwe thuisbasis in Haarlem voor turnvereniging HLC, die voorheen over 35 locaties verspreid was. De turnhal brengt de vereniging weer samen en is geschikt voor landelijke wedstrijden. Overdag gebruikt het Mendelcollege een deel van de hal als gymzaal.

Het gebouw combineert een representatief voorgebouw met een groen begroeide functionele turnhal. Duurzaamheid, veiligheid en ontmoeting staan centraal. Een goed verlichte bank aan de voorzijde biedt turners een veilige plek om te verzamelen en te wachten. Dankzij zonnepanelen wekt het complex meer stroom op dan het verbruikt. De prominente klok en turnfiguren in het metselwerk versterken de identiteit.

Architectuur: AG architecten Haarlem
Projectarchitecten: Anouk Vermeulen, Maarten Timmermans i.s.m. Maria Hoogland
Opdrachtgever: Gemeente Haarlem, HLC Haarlem (Ron Apeldoorn)
Realisatie: 2025-2026

SPRAAKMAKENDHAARLEM.NL

Spaarnezon

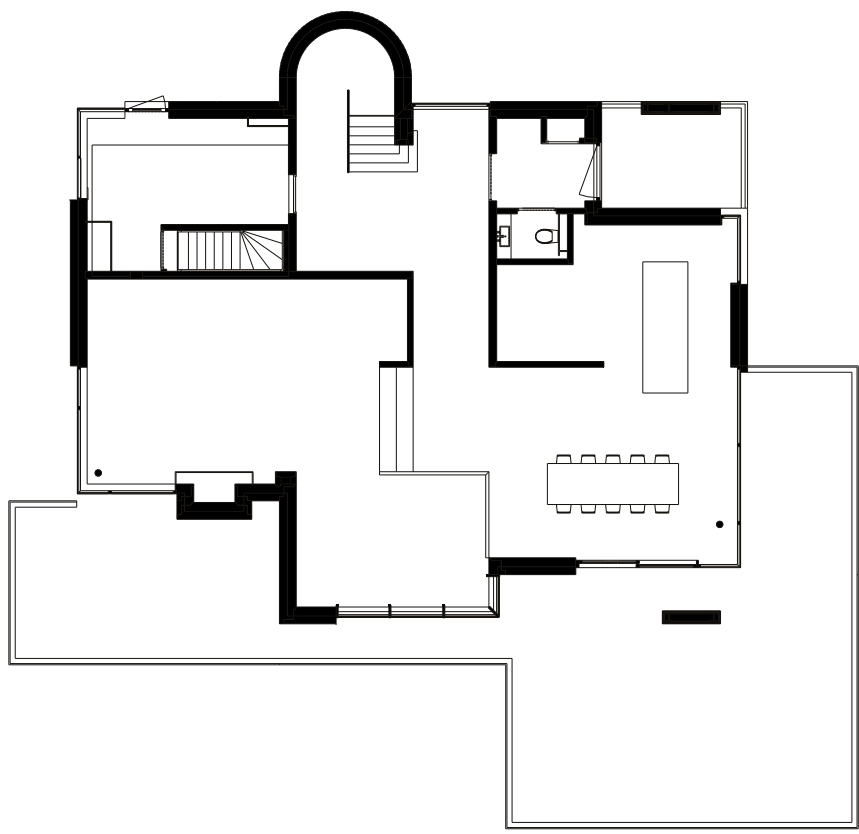
Scheltemakade 17, Haarlem
2022-26

De villa aan de Scheltemakade 17 is een ruimtelijke compositie georiënteerd op het Spaarne. In het centrum van het huis hangt het kunstwerk De Kus (1982) van Jeroen Henneman in een dubbelhoge vide. Het ontwerp combineert een krachtige, moderne architectuur, onder andere geïnspireerd op het vroege werk van Richard Meier, met een hedendaagse biobased bouwwijze. Het interieurdesign ondersteunt de ruimtelijkheid door het uitgebalanceerde licht en de eenduidige materialisering. Het huis is 98% houtbouw met een fundering van 100% circulair beton en energieneutraal. De woonruimten lopen door naar de omringende terrassen en de tuin met de volgroeide oorspronkelijke bomen.

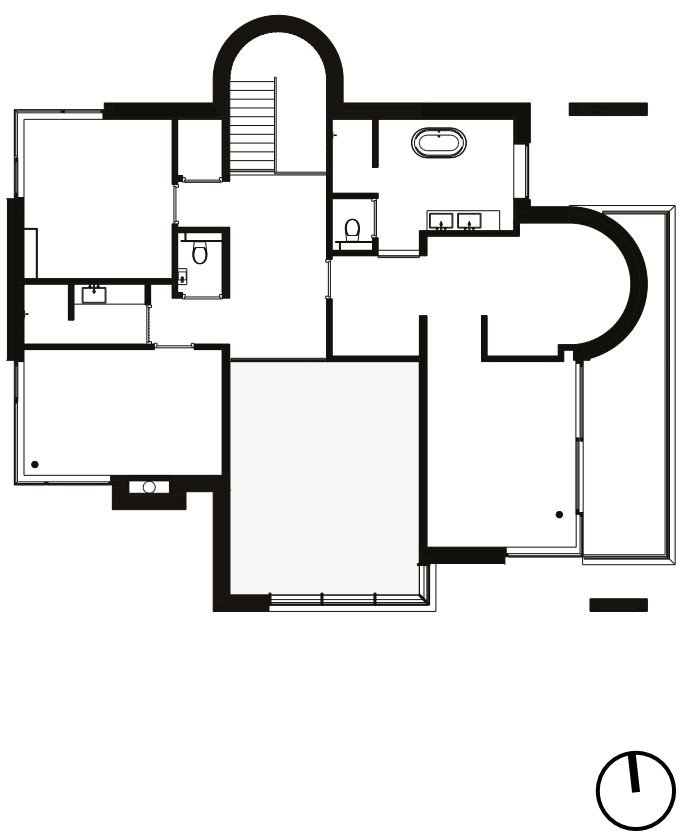
Opdrachtgever
Architect
Interieurdesign
Aannemer
Instagram

particulier
AHH, Laurens Jan ten Kate
rvo design, Ruud van Oosterhout
Bouwbedrijf Van Engen
@spaarnezon

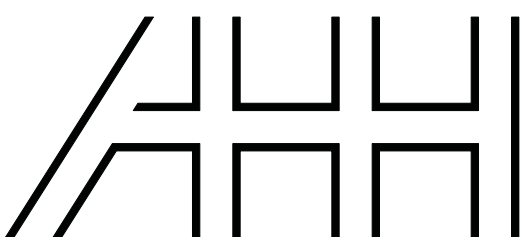
Begane grond

Eerste verdieping

SPRAAKMAKENDHAARLEM.NL

Ceylonpoort

Aziëweg 2 - 326 2037 XZ Haarlem

162 woningen en bedrijfsruimtes

initiatiefnemer	Wedda Invest
ontwikkelaar	Going Dutch Development
opdrachtgever	Catella
aannemer	SBB Smit's Bouwbedrijf
architect	Architectenbureau Jaap Dijkman
constructeur	Strackee Bouwadviesbureau
adviseur installatie	Innax

foto's : Kees Hummel

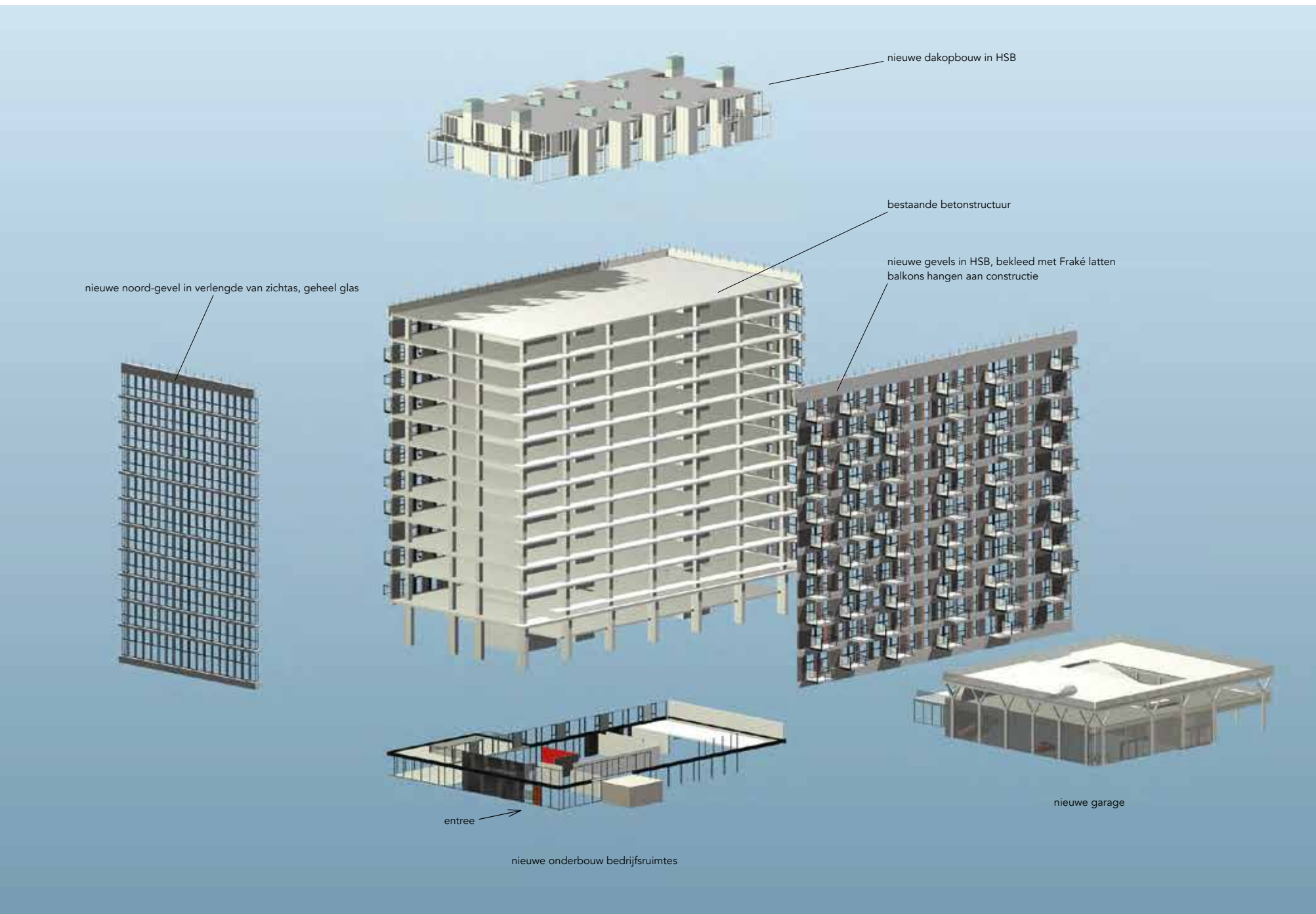
Iedereen in Schalkwijk kent het VNU-gebouw, volledig gerenoveerd tot 162 appartementen: een baken in Schalkstad.

Het is een duurzame renovatie die voldoet aan de BENG-eisen voor nieuwbouw. De zware betonstructuur is behouden, en de woningen hebben een fantastische verdiepingshoogte van 3,1 m. De nieuwe gevels zijn houtskeletbouw opgebouwd. Ook wordt het gebouw duurzaam verwarmd en gekoeld met bodemwarmte. Ventilatielucht uit de woningen verwarmt de gemeenschappelijke warmtepomp.

Op het dak zijn houtskeletbouw woningen met een geweldig uitzicht gemaakt.

Bij dit project is de architect mede-ontwikkelaar en -initiatiefnemer.

Met deze transformatie draagt de nieuwe Ceylonpoort bij aan de revitalisering van Schalkwijk.

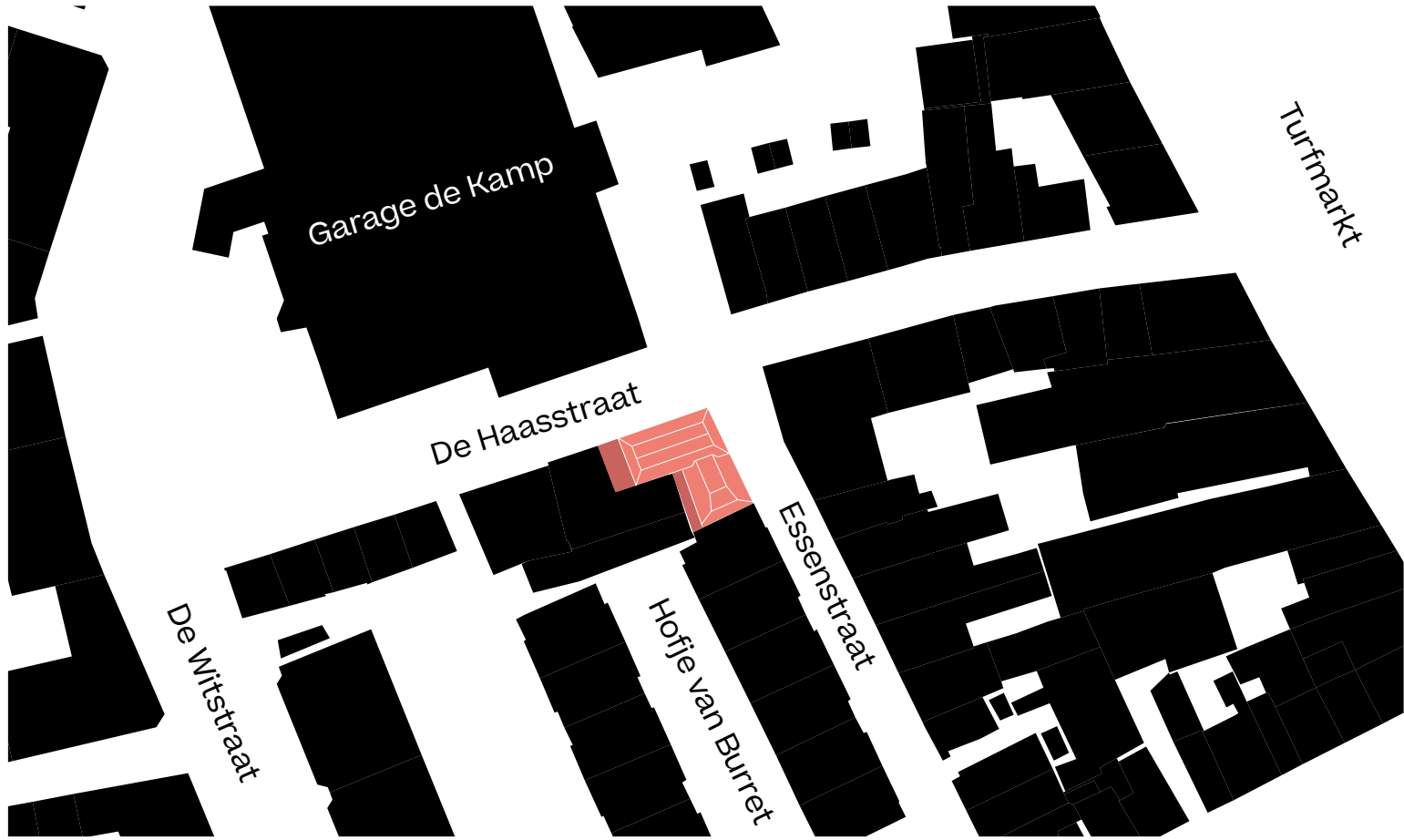

SPRAAKMAKENDHAARLEM.NL

ARCHITECTENBUREAU JAAP DIJKMAN B.V.

Hoek Essenstraat - De Haasstraat

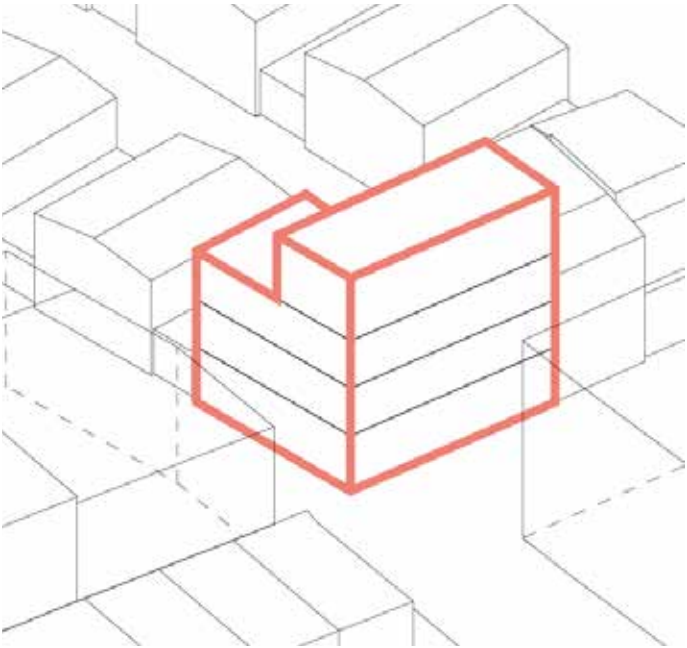
Situatie

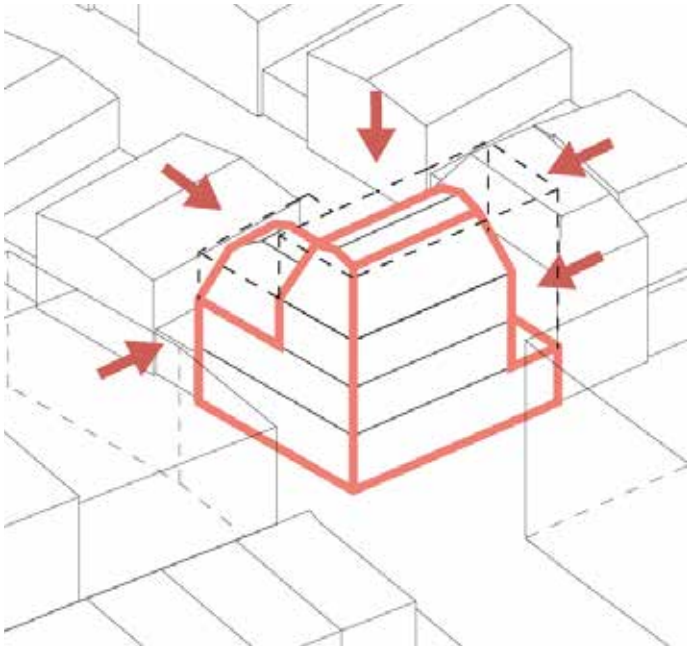
Gevel De Haasstraat

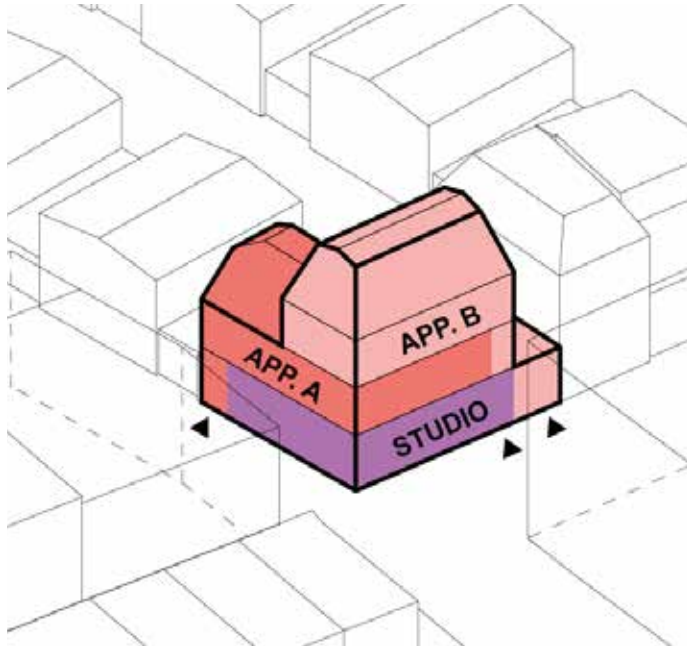
Doorsnede De Haasstraat

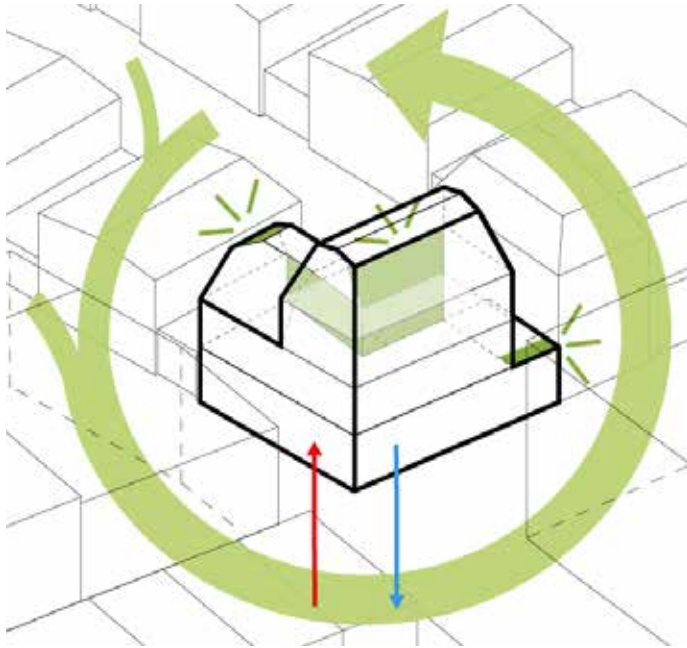
Maximaliseren volume

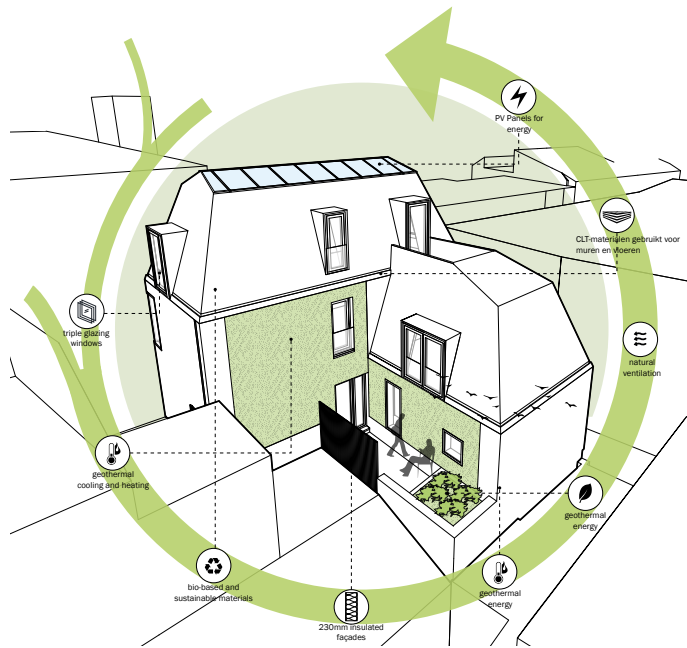
Vormgeven

Introductie programma

Introductie duurzaamheid

Duurzaamheids keuzes

Gerealiseerd plan in de omgeving

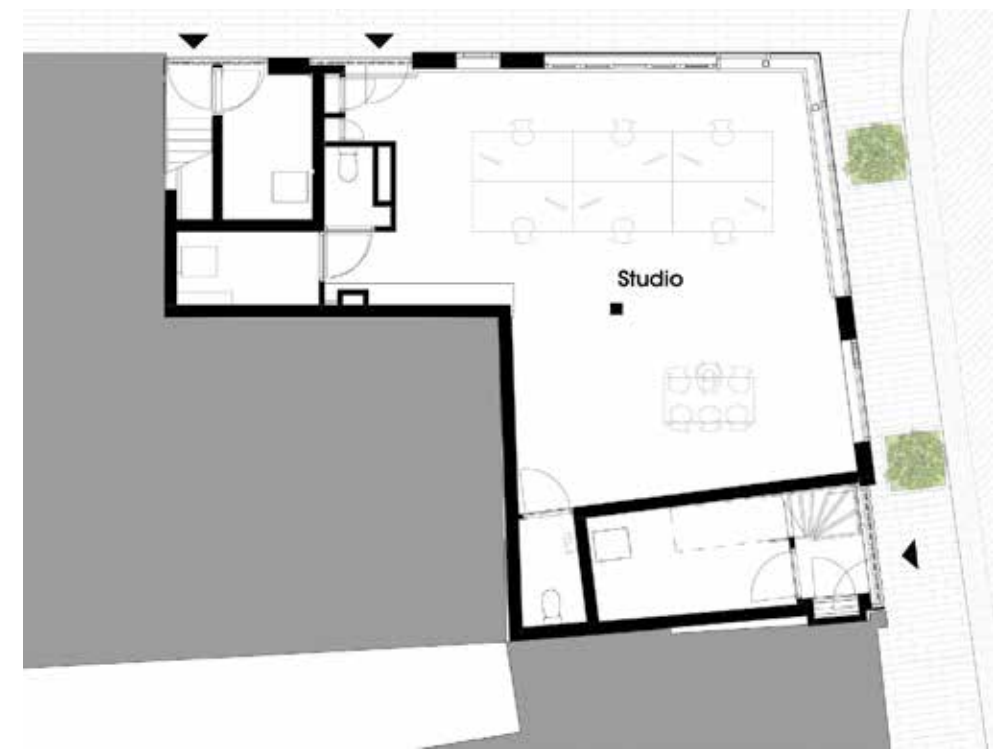
cross House

Architect:
cross Architecture

Opdrachtgever:
BLM house company

Realisatiejaar:
2024

Op de hoek van de Essenstraat en De Haasstraat herstelt CROSS House Haarlem een lang braakliggende plek in de wijk De Kamp. Het gebouw verbindt het historische Hofje van Burret met de gevarieerde bebouwing van beide straten en geeft de hoek een eigentijdse, herkenbare uitstraling. Twee appartementen en de studio van CROSS Architecture zijn samengebracht in een duurzame houtconstructie met lichtroodbruine steenstrips, grafietzwarte ramen en zorgvuldig ontworpen entrees. Groene gevels en daktuinen zorgen voor verkoeling en biodiversiteit. Bodemwarmtepompen en geïntegreerde zonnepanelen maken het gebouw gasvrij en energiezuinig, terwijl transparante puien de studio verbinden met het leven op straat in Haarlem.

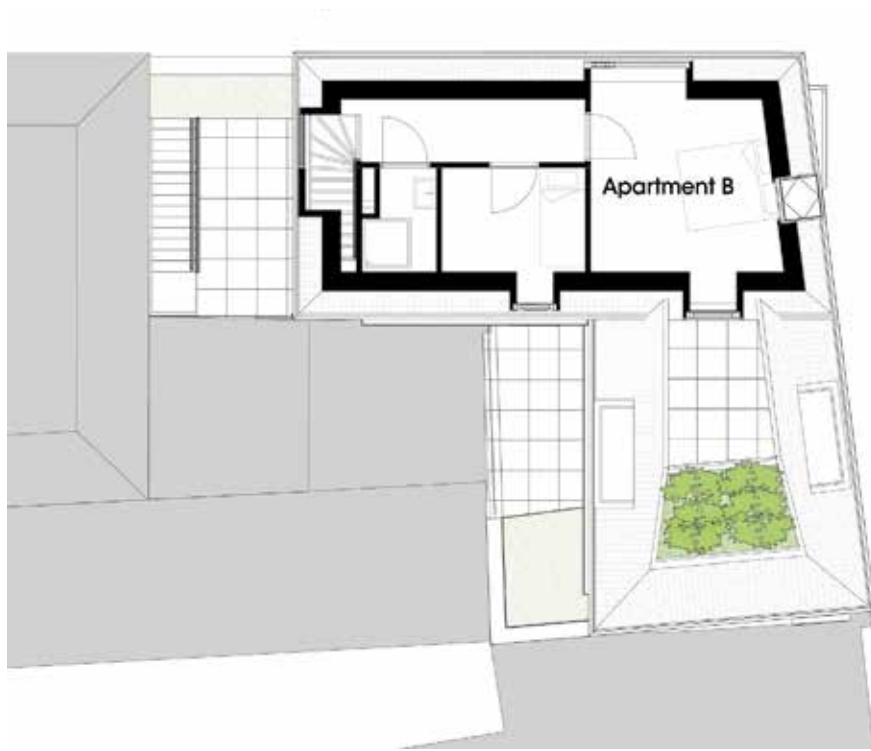
Begane grond

Eerste verdieping

Tweede verdieping

Derde verdieping

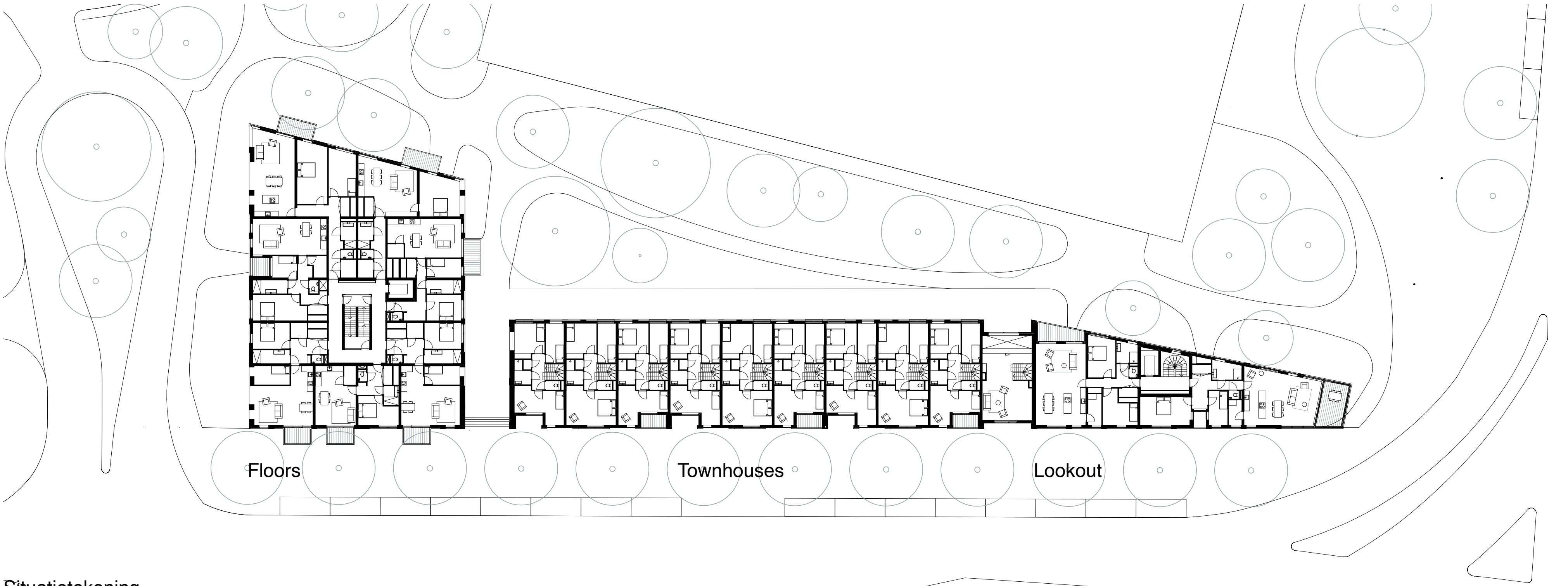

SPRAAKMAKENDHAARLEM.NL

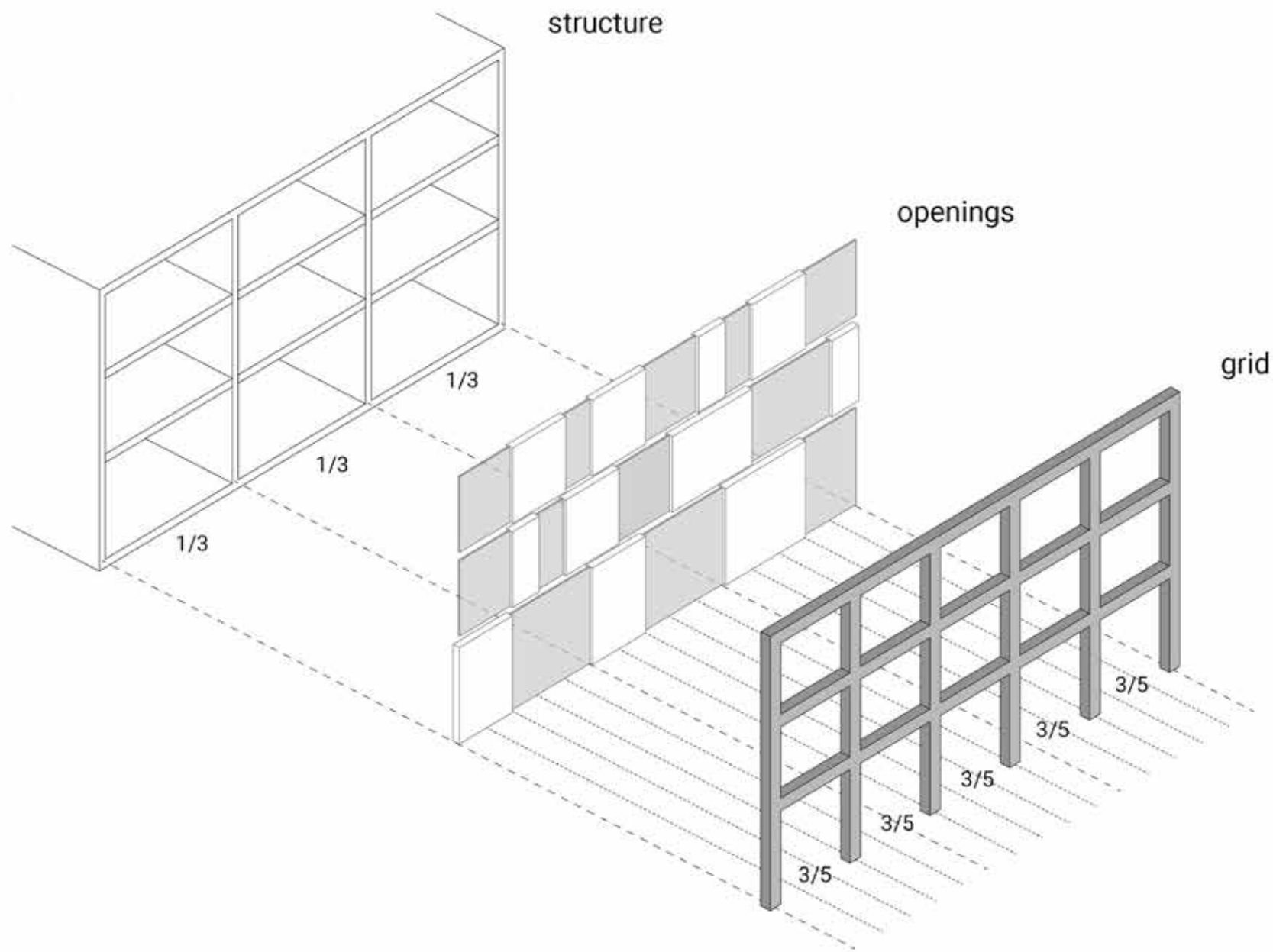
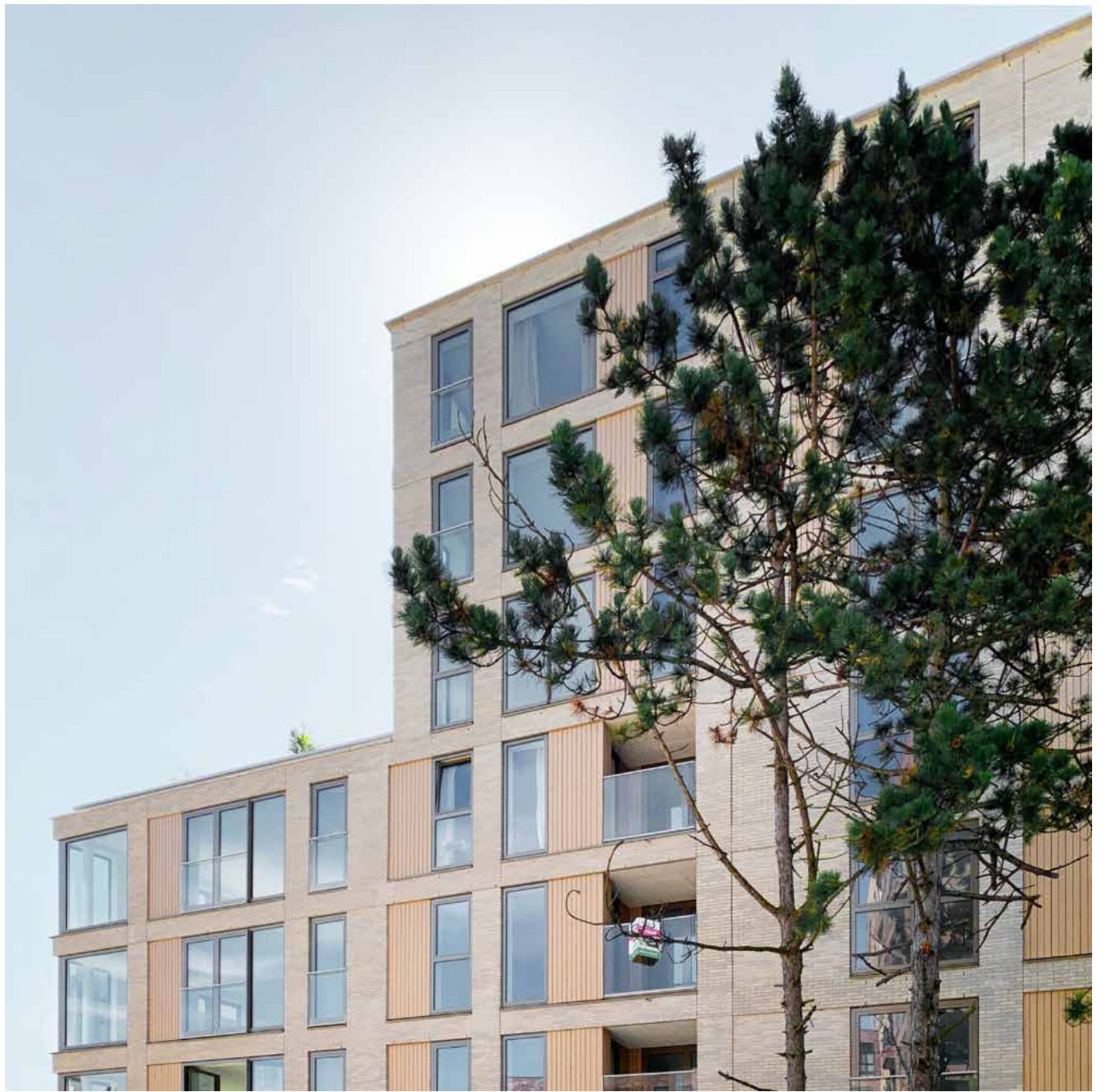
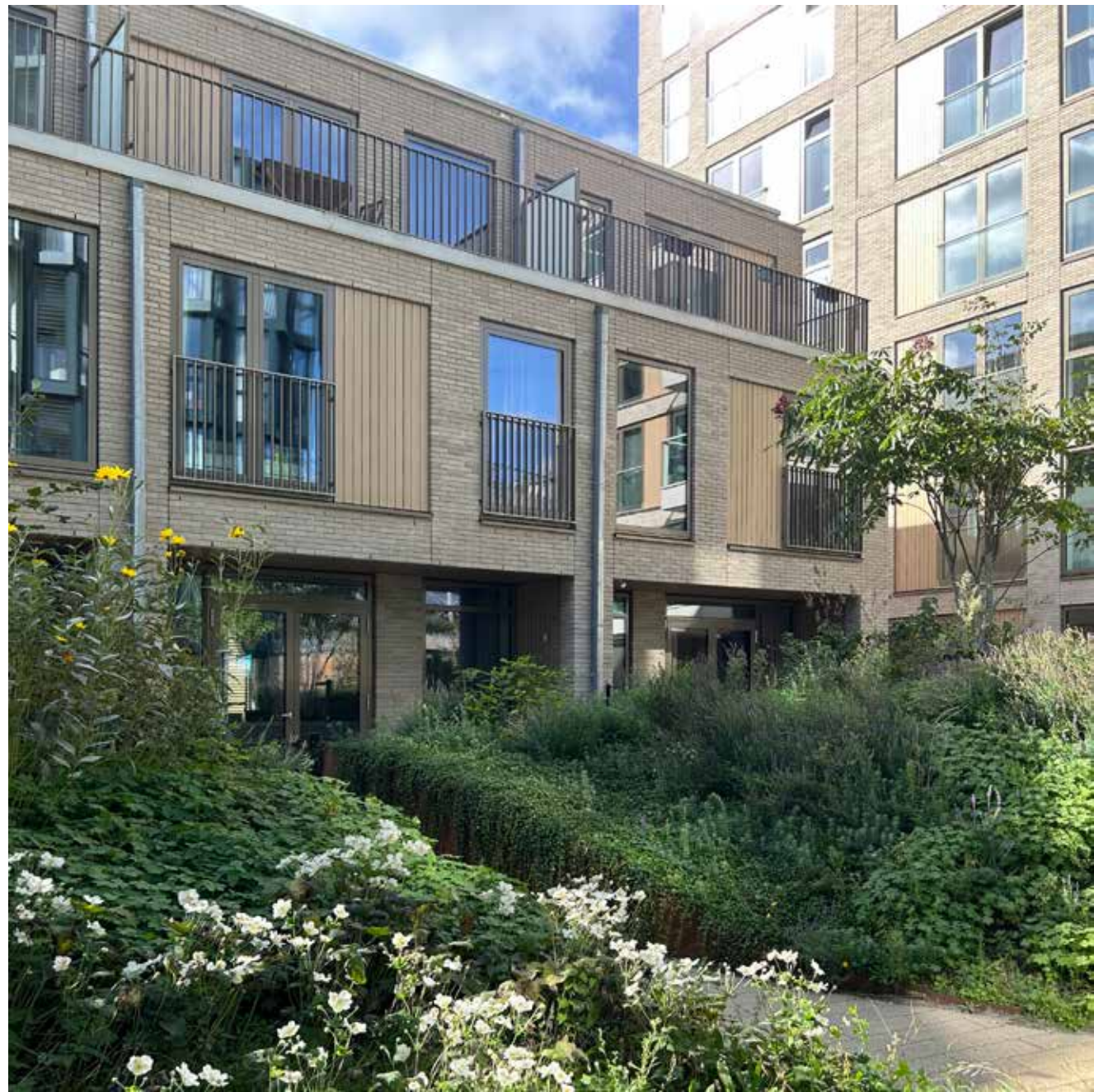
cross

Europaweg: Floors, Townhouses en Lookout

Situatietekening

Het ontwerp, ingebed in een groen, boomrijk landschap, bestaat uit drie verschillende gebouwen die toch familie van elkaar zijn. Een blok met huurwoningen (Floors), een rijtje eengezinswoningen (de Townhouses) en een hoekblok met grote appartementen (de 'Lookout').

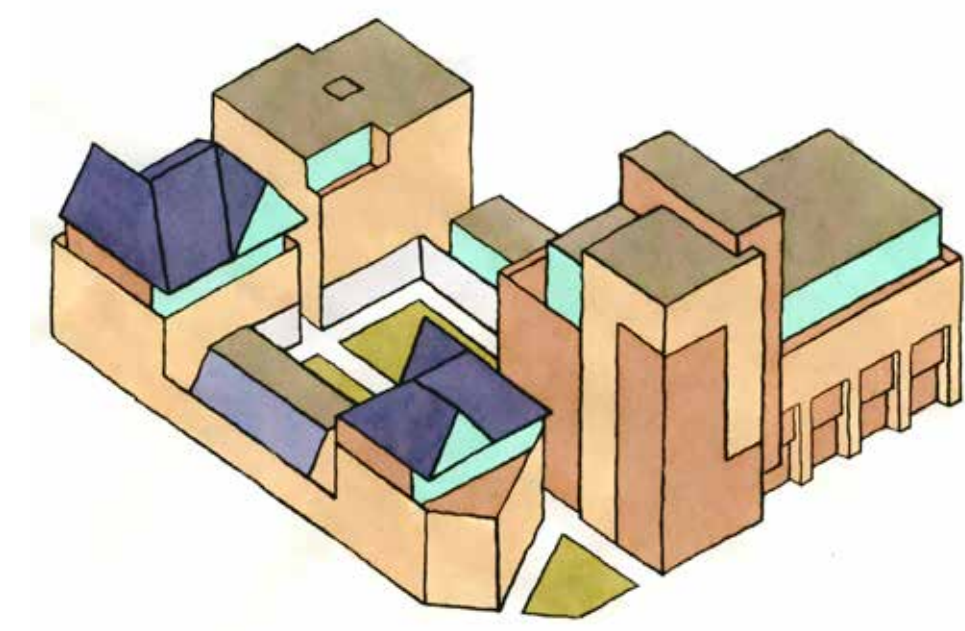
In de Townhouses zit iets bijzonders, want hoeveel huizen kun je aflezen uit de gevel? 9 voordeuren en 15 'rasters' maken dat elk individueel huis niet meteen afleesbaar is. Zo wordt een rijtje huizen meer dan alleen een optelling van rijtjeshuizen. Hier combineren we de kleinschaligheid van losse huizen met de schaal van een woonblok.

Project: Floors, Townhouses en Lookout
 Architect: MEESVISSER, Marijn Mees en Uda Visser met Boris Popma, Andras Szel, Teresa Avella en Camille Allaman
 Opdrachtgever: DURA Vermeer
 Jaar realisatie: 2024

DE VIERHOEK

Een feestgebouw in verval en een parkeerterrein, gelegen tussen de Tempeliersstraat en de Raamsingel, tussen woningen met platte daken en de villa's met gedetailleerde pannendaken aan de van Eedenstraat. De twee type's worden in het project "de Vierhoek" verbonden, links en rechts van een nieuwe stedelijke steeg. Het binnengebied is niet bestemd als achtertuin van de benedenwoningen, maar ingericht als hofuin, waar de bewoners van de 50 nieuwe woningen van kunnen genieten. Het project is divers ingevuld. Woningen voor eenpersoons huishoudens, gezinswoningen, bejaardenwoningen rond de hof en luxe penthouses. Een dorpse samenstelling, en dat in de stad.

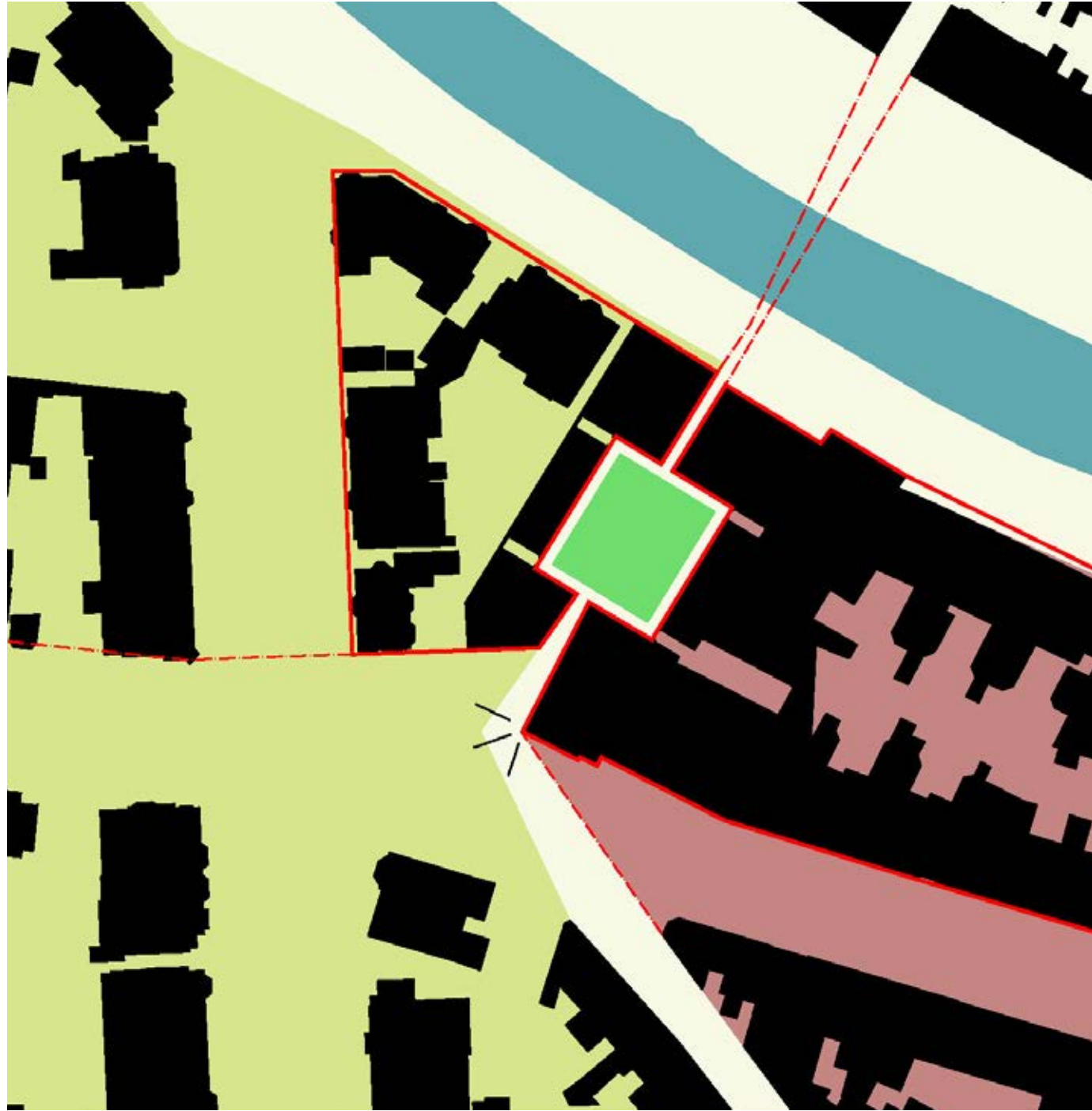
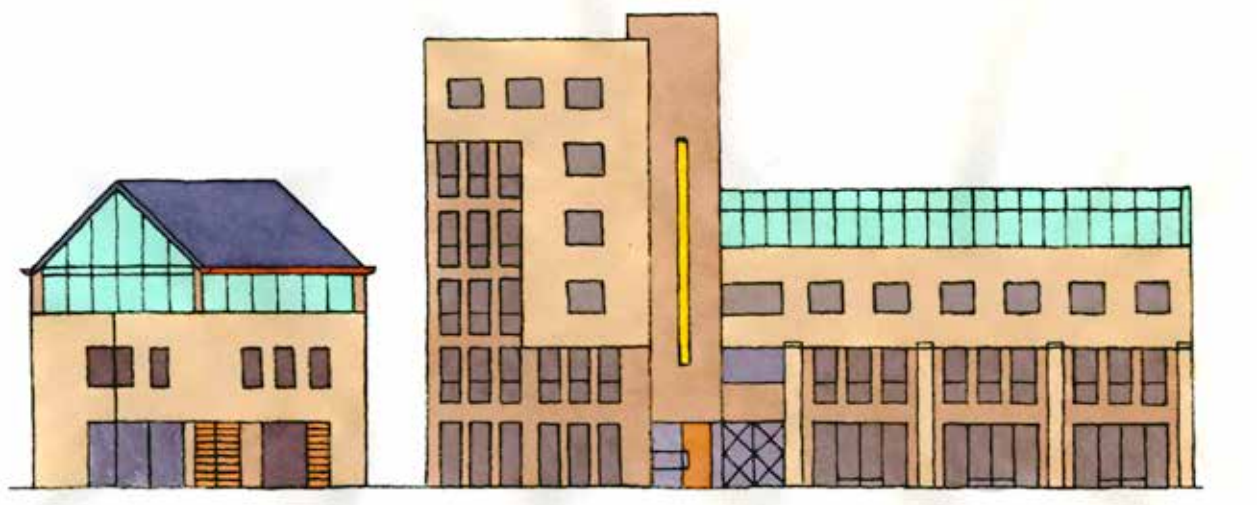
ontwerp: her architecten i.s.m. Joost Swarte
 tuinontwerp: Bureau Hosper, Haarlem
 opdrachtgever: HBB Groep, Heemstede
 realisatie: 2023

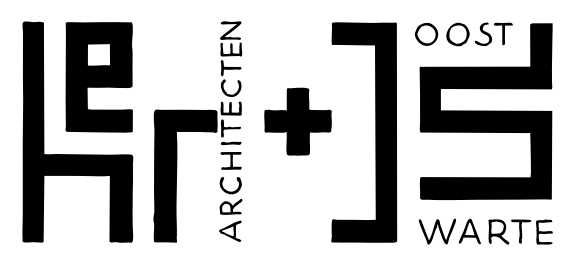
Markering Tempeliersstraat vanuit het westen

Donsende reëlijn van gesloten gevelwand tot vrijstaande villa's

SPRAAKMAKENDHAARLEM.NL

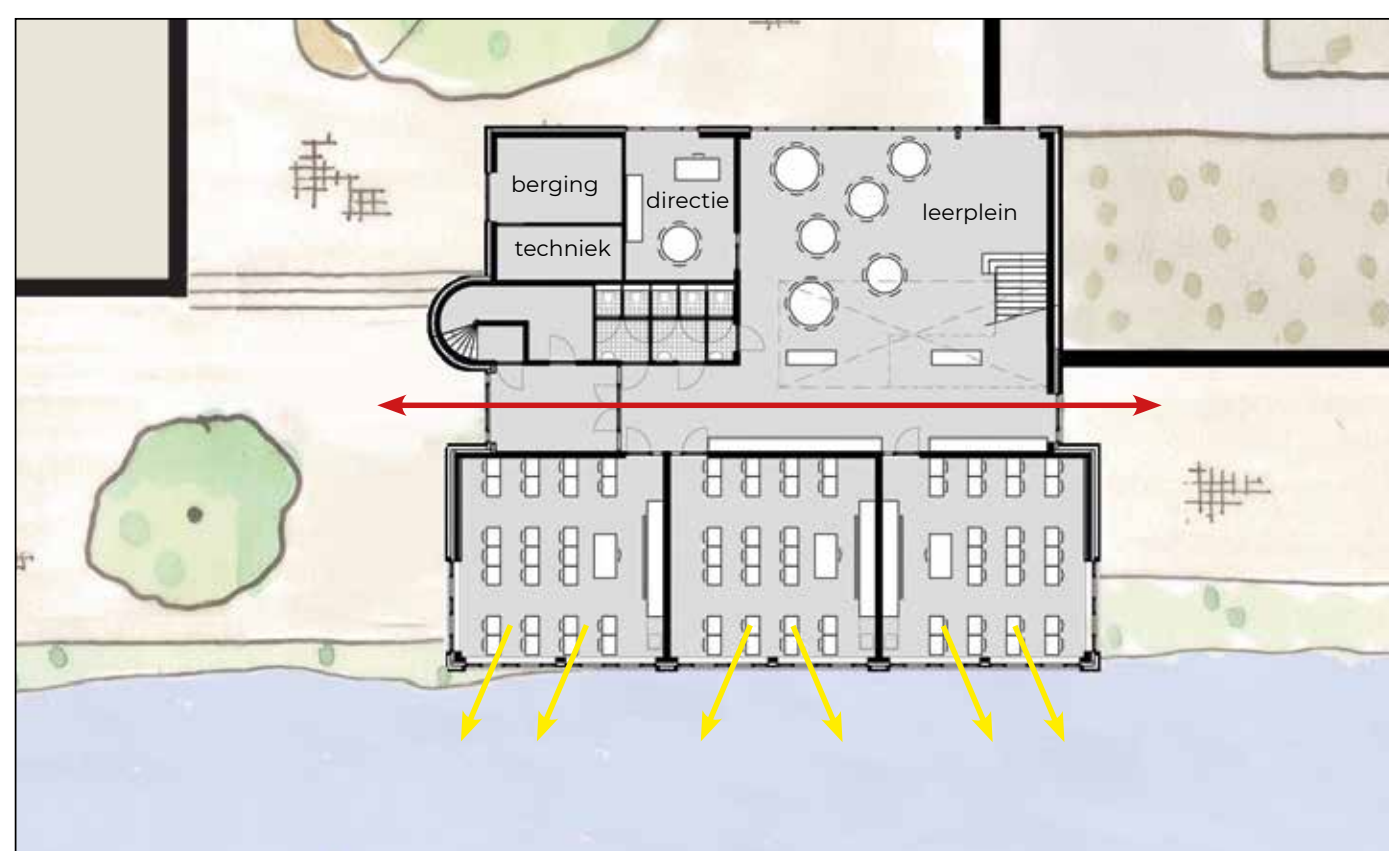
Nicole **BOUMANS** architect

m.m.v. Bob van Nobelen

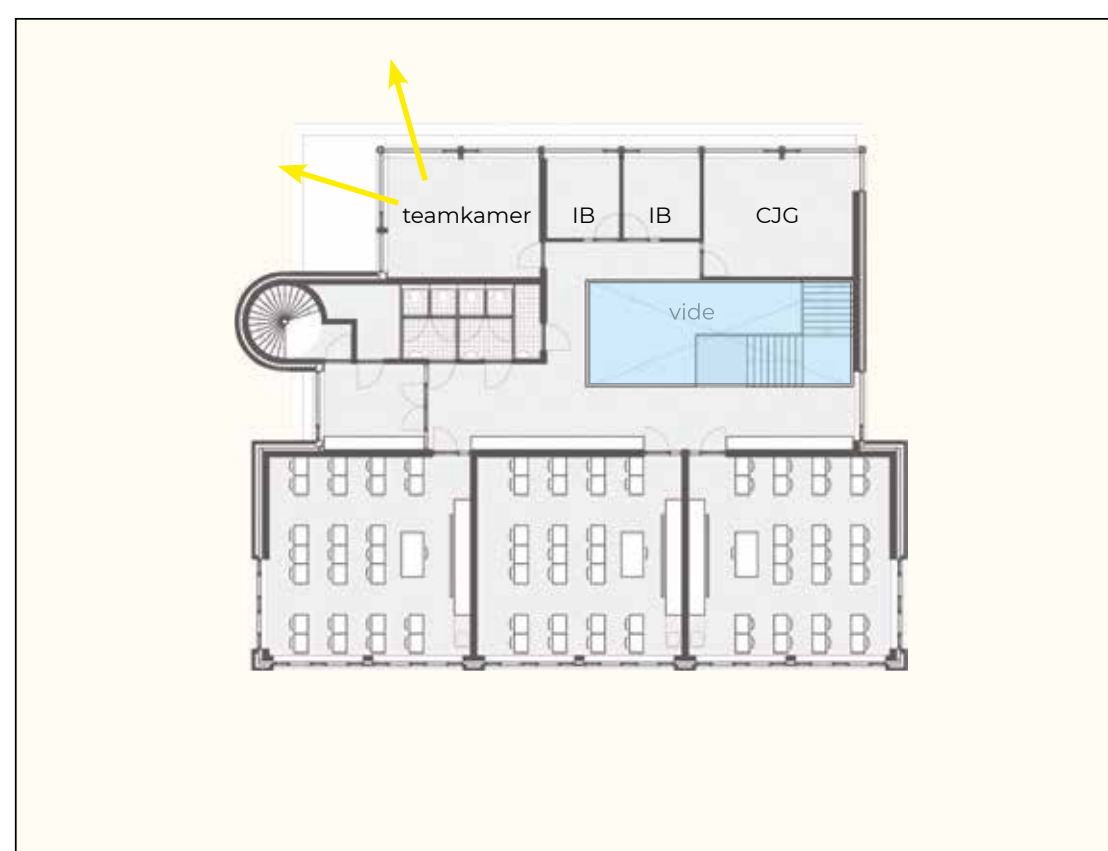
opdrachtgever: Gemeente Haarlem

project: uitbreiding Wijzer

opgeleverd: december 2024

begane grond

eerste verdieping

Integraal Kind en Buurtcentrum Wijzer groeit, maar blijft zichzelf.

Licht, lucht en ruimte, ooit de uitgangspunten voor de wederopbouwschool, sturen ook de **uitbreiding voor o.a. de Mgr. Huibersschool**.

Het gewenste programma is opgedeeld in een gevarieerde compositie van gebouwdelen (met elk een eigen functie) om aan te sluiten op de schaal van het bestaande gebouw. De verticale, ovale toren (met vluchtrap en installaties op het dak) verbindt ze en verwijst naar de ovale peuterspeelzaal. Aan het plein neemt de entree de detaillering en hoogte van het bestaande gebouw over. Aan het water liggen de klaslokalen in het hogere deel, door een lichtstraat gescheiden van het leerplein. De relatie met het water is hersteld. Speciale stenen met frog en metselwerkverbanden geven extra detail aan het gebouw.

SPRAAKMAKENDHAARLEM.NL

NS Treinmodernisering

Gebouw 29 Treinstellenhal

artist impression

artist impression

De Nieuwe Treinstellenhal – Gebouw 29 – vormt de afronding van de herziening van de logistieke lijnen binnen NS Treinmodernisering in Haarlem. Realisatie 2026.

Woensdrecht Holtz Architecten startte in 2007 met de eerste treinstellenhal langs het spoor en realiseerde sindsdien diverse gebouwen en ingrepen op het terrein.

De nieuwe hal is voor groot onderhoud aan de nieuwste generatie NS-Intercity's en bevat tevens een nieuw kantoorcentrum.

Materiaal- en kleurstelling zijn gebaseerd op de door WHA ontwikkelde gebiedsvisie voor stedenbouw, architectuur en materialisatie. Samen met de ritmische gevelstructuur ontstaat één architectonische geste. Open plinten verbinden de werkplaats met de stad; dynamische kopgevels met spitse luifels markeren de entrees en richten zich op de beweging van het spoor.

NS Treinmodernisering Haarlem architectuur en materialisatie

